

УДК 341.1/8

БІЛОЦЬКИЙ С. Д.,

кандидат юридичних наук,
асистент кафедри міжнародного права Інституту міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

БУБЛІЧЕНКО В. В.,

студентка Інституту міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

**МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО
В БОРотьБІ З ДОПІНГОМ У СПОРТІ**

Анотація. Статтю присвячено аналізу історії міжнародно-правового регулювання допінгу в спорті, міжнародно-правових інструментів з боротьби з допінгом у спорті, яка є на сьогодні одним із пріоритетів спортивної діяльності держав. У статті розглянуто еволюцію поняття «допінг», проаналізовано нормативно-правові аспекти багатостороннього співробітництва на рівні міжнародних міжурядових і неурядових спортивних організацій, серед яких назвемо ЮНЕСКО, Раду Європи, Міжнародний олімпійський комітет, Всесвітнє антидопінгове агентство, а також аспекти двостороннього співробітництва держав. У статті розкрито протиріччя між вживанням допінгу й законами суспільства, сутністю спорту, яка заснована на «правилах чесної гри». Основними міжнародними актами сфери допінгу, які було розглянуто в статті, є Міжнародна конвенція ЮНЕСКО про боротьбу з допінгом у спорті 2005 р., Антидопінгова конвенція 1989 р., Антидопінговий кодекс 2003 р.

Ключові слова: спорт, допінг у спорті, Антидопінгова конвенція, Міжнародна конвенція про боротьбу з допінгом у спорті, Антидопінговий кодекс.

Постановка проблеми. Спорт може слугувати засобом виховання, оскільки особи, які займаються спортом, дізнаються про принцип справедливої гри й співробітництва. Спорт є шляхом до здоров'я, оскільки сприяє покращенню загального фізичного стану організму. Спорт сприяє розвитку й миру, оскільки здатний сприяти формуванню поваги одного народу до іншого шляхом створення соціальних зв'язків.

Спортивній сфері притаманні особливі цінності, що постають зі «спортивного духу», у якому, за визначенням Всесвітнього антидопінгового агентства, поєднуються людський дух, тіло та розум [1, с. 9]. Такими цінностями є етика, чесна гра й справедливість, здоров'я, майстерність, характер та освіта, розвага й задоволення, командна робота, відданість і

відповідальність, дотримання правил і законів, повага до себе та до інших учасників, мужність, товариство й солідарність [1, с. 10].

При цьому сучасна психологія спортсмена ґрунтується на «дусі конкуренції» та прагненні до перемоги, інколи навіть будь-якою ціною, оскільки спорт дедалі більше комерціалізується. На шляху до результату спортсмен отримує надзвичайно великі фізичні навантаження, тому змушений шукати засоби відновлення організму. Такий стан справ здатний призводити до крайнощів – вживання спортсменами несанкціонованих речовин, тобто допінгу, який штучно підвищує можливості тіла спортсмена, відповідно, і шанси на перемогу.

Застосування допінгу порушує «правила чесної гри». Окрім того, вживанням допінгу спортсмен з медичної точки зору завдає своєму здоров'ю суттєвої шкоди, що може мати непередбачувані наслідки. Міжнародна спортивна практика знає багато випадків «допінгових скандалів»: «Фестина» 1998 р., BALCO 2003 р., Чемпіонат світу з лижних гонок у Тронхеймі 1997 р., справа атлетів НДР 1998 р., які протягом 10 років здобували медалі шляхом використання заборонених стимуляторів, тощо. У результаті частого виникнення таких випадків постала проблема необхідності міжнародно-правового врегулювання боротьби з допінгом у спорті.

Стан дослідження. Аналізом проблеми допінгу в спорті займалися такі вчені, як Х. Хілперт, Р. Сікман, С.С. Яценко, П.П. Андрушко, М.Й. Коржанський, М.Є. Кутепова, Л.М. Кривоченко, В.Н. Платонов, С.В. Алексеев, І.М. Башкін. Проте залишаються невирішеними проблеми вдосконалення шляхів міжнародного співробітництва в боротьбі з допінгом, підвищення ефективності ролі міжнародних неурядових організацій у процесі боротьби з допінгом, дієвості антидопінгових актів *soft law*.

Метою статті є аналіз міжнародно-правових заходів протидії допінгу в спорті, ознайомлення з досвідом роботи міжнародних організацій у боротьбі з допінгом та аналіз чинних нормативно-правових актів із боротьби з допінгом у спорті.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до визначення Міжнародного олімпійського комітету поняття «допінг» означає прийом за призначенням чи використання здоровими особами сторонніх для організму речовин незалежно від способу їх введення чи фізіологічних речовин в аномальній кількості й аномальними методами виключно з метою штучного та несправедливого покращення досягнень у змаганнях [2]. У 1965 р. це визначення було затверджено на I Європейському колоквиумі [3, с. 16].

Доктринальне визначення поняття допінгу можна звести до такого: допінги – це речовини, які тимчасово посилюють фізичну й психічну діяльність організму; інакше кажучи, це стимулятори [3; 6]. Визначення є загальним, проте відображає суть дії допінгів. Поняття «допінг» еволюціонувало та отримало конвенційне закріплення лише в другій половині ХХ ст.

Перші спроби використовувати речовини, які мали допінгову дію, робилися в III ст. до н. е., про що свідчать праці Філострата та Галена. Проте

вперше визначення слова «допінг» з'явилося в 1889 р. в Англійському словнику. Воно позначало мікстуру, до складу якої входив опіум, який давали коням, щоб зробити їх активнішими [4, с. 1]. Корінь слова «допінг» було взято англійськими лінгвістами з кафарського діалекту Південно-Східної Африки, у якому «dore» позначало спеціальну рідину, яку кафари під час релігійних церемоній вживали як підбадьорюючу речовину [5, с. 8].

Вживання допінгу часто мало місце в англійському та австрійському кінному спорті, проте визначити наявність відповідної речовини в організмі тварини було практично неможливо.

Занепокоєння вживанням допінгу викликала низка нещасних випадків зі спортсменами. Першим спортсменом, який загинув від допінгу, став велосипедист Д. Лінтон у 1886 р. У 1904 р. втратив свідомість і ледве вижив марафонець Т. Хікс. У 1960 р. на Олімпіаді в Римі загинув датський велосипедист К. Йенсен, який помер під час проходження змагальної дистанції.

Першою спортивною організацією, яка визнала вживання допінгу незаконним, у 1928 р. стала Міжнародна аматорська легкоатлетична організація. Першою державою, яка заборонила вживання допінгових речовин у 1963 р., стала Франція, після чого таким шляхом пішли й інші країни світу. У 1966 р. Міжнародний союз велосипедистів і Міжнародна федерація футбольних асоціацій започаткували проведення тестів на допінг, які в подальшому були введені також іншими організаціями [4, с. 8].

Найважливішу роль у боротьбі з допінгом відіграє Міжнародний олімпійський комітет (далі – МОК). Особливо його діяльність активізувалася в 60-х рр. ХХ ст.

МОК є міжнародною неурядовою організацією, створеною на неприбутковій і безстроковій основі. Штаб-квартира знаходиться в Лозанні, поточний президент МОК – Т. Бах.

Ведення МОК боротьби з допінгом у спорті віднесено Олімпійською хартією до повноважень цієї організації [6].

У 1962 р. у своїй резолюції, прийнятій під час сесії в Москві, МОК закликав спортивні федерації, а також олімпійські комітети держав вести активну боротьбу з допінгом, після чого зазначене питання було винесено на обговорення на I Міжнародному конгресі спортивної науки в Токіо в 1964 р. [3, с. 15].

У 1967 р. було утворено медичну комісію МОК, яка почала вимагати від спортсменів письмового підтвердження їх відмови від вживання штучних препаратів [7, с. 291].

У 1968 р. МОК уперше в історії провів допінг-контроль на зимових іграх у Греноблі, після чого в 1972 р. було прийнято рішення про обов'язкове його проведення на Олімпійських іграх у подальшому [8, с. 327].

У 1994 р. було прийнято Медичний кодекс МОК, положення якого регулюють порядок проведення антидопінгового контролю, після чого в 1999 р. на зміну йому прийшов Антидопінговий кодекс олімпійського руху [3, с. 17]. У тому ж 1999 р. було проведено Всесвітню конференцію з до-

пінгу в спорті в Лозанні – Міжнародну конференцію міністрів і керівних працівників, відповідальних за фізичне виховання й спорт (МІНЕПС ІІІ), у якій взяли участь представники урядів, міжурядових і неурядових організацій, МОК, міжнародних спортивних федерацій (МСФ), національних олімпійських комітетів і спортсменів. На цій конференції було прийнято Лозаннську декларацію щодо допінгу в спорті, яка наголосила на тому, що боротьба проти допінгу в спорті є справою всіх, а також визначила статус Антидопінгового кодексу олімпійського руху, санкції для спортсменів за вживання допінгу, обов'язки МОК, міжнародних спортивних федерацій, національних олімпійських комітетів та арбітражного спортивного суду щодо допінгу в спорті [9].

За підсумками цієї ж конференції 1999 р. Лозаннською декларацією щодо допінгу в спорті було винесено рішення про створення Всесвітнього антидопінгового агентства (далі – ВАДА) як незалежної структури, що здійснюватиме координацію боротьби з допінгом у спорті. Штаб-квартира ВАДА розміщується в Монреалі (Канада), поточний президент ВАДА – Дж. Фейхі.

Представництво урядів у ВАДА здійснюється за географічним принципом відповідно до п'яти олімпійських регіонів: Африка (Кот-д'Івуар, Ботсвана, Ефіопія, Габон), Америка (США, Канада, Пуерто-Ріко, Чилі), Азія (Японія, Китай, Саудівська Аравія, Республіка Корея), Європа (Норвегія, Росія, Люксембург, Мальта, Бельгія), Океанія (Нова Зеландія, Австралія) [10].

У межах ВАДА було прийнято Всесвітній антидопінговий кодекс (далі – Кодекс) та Копенгагенську декларацію про боротьбу з допінгом у спорті 2003 р., Додаток до Всесвітнього антидопінгового кодексу (Заборонений список), Додаток до Всесвітнього антидопінгового кодексу (Міжнародний стандарт щодо терапевтичного використання заборонених речовин).

Всесвітній антидопінговий кодекс є основним документом, прийнятим ВАДА. Нова редакція Кодексу набрала чинності в 2015 р.

Поняття «допінг» визначається як здійснення одного чи декількох порушень антидопінгових правил, що наводяться в ст. ст. 2.1–2.10 Кодексу [1, с. 12]. Кодекс детально регламентує порушення антидопінгових правил, передбачаючи конкретні випадки таких порушень, а саме: наявність забороненої субстанції, її метаболітів чи маркерів у пробі, взятій у спортсмена; ухилення, відмова або неявка на процедуру здачі проб; володіння забороненою субстанцією чи забороненим методом; розповсюдження або спроба розповсюдження будь-якої забороненої субстанції чи забороненого методу [1, с. 12–16]. Кодекс конкретизує положення Міжнародної конвенції ЮНЕСКО про боротьбу з допінгом у спорті 2005 р. щодо процедури допінг-контролю, що забезпечує його гнучкий підхід до конкретних ситуацій. Кодекс містить багато положень цивілістики, наприклад, ст. 17 присвячується строку давності, а ст. 24 – інтерпретації Кодексу.

Кодекс вводить поняття «всесвітня антидопінгова програма», що поєднує в собі боротьбу з допінгом на національному й міжнародному рівнях та має три рівні компонентів: рівень 1 – Кодекс; рівень 2 – міжнародні стандарти; рівень 3 – моделі найкращих практик і керівництва [1, с. 8].

У Кодексу є два додатки: Заборонений список (являє собою перелік субстанцій і методів, заборонених до вжитку під час змагань та поза ними в певному виді спорту) і Міжнародний стандарт щодо терапевтичного використання заборонених речовин (необхідний у разі потреби виписувати спортсмену заборонений препарат як лікарський засіб). Ці додатки постійно оновлюються. Якщо ВАДА вносить зміни до цих додатків, то вони можуть бути оперативно внесені й до Міжнародної конвенції ЮНЕСКО про боротьбу з допінгом у спорті шляхом затвердження конференцією сторін, під час сесії або за допомогою застосування письмової процедури [11, с. 4].

ВАДА за своєю правосуб'єктністю є міжнародною неурядовою організацією. З огляду на таку її юридичну природу Кодекс є актом *soft law* та не має обов'язкової сили для урядів. Кодекс є неурядовим документом, який діє у сфері приватного й договірної права. ВАДА, незважаючи на рівну участь урядів у його фінансуванні й управлінні, було створено як приватний фонд. Таким чином, уряди могли лише брати на себе моральні зобов'язання щодо Кодексу, підписавши Копенгагенську декларацію про боротьбу з допінгом у спорті [11, с. 3].

Наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. на міжнародному рівні активізується прийняття в межах міжнародних організацій міжнародних актів, які максимально або частково регулюють питання боротьби з допінгом.

Серед міжурядових організацій варто виділити два рівні боротьби з допінгом у спорті: рівень ООН та рівень Ради Європи.

Рада Європи першою зреагувала на проблему. На думку організації, спорт повинен бути здоровим і чесним. У її межах було прийнято такі нормативно-правові акти: Антидопінгову конвенцію 1989 р., Додатковий протокол до Антидопінгової конвенції 2002 р. про взаємне визнання результатів допінг-контролю, Резолюція № 1602(2008) «Необхідність у збереженні європейської спортивної моделі», Рекомендацію № R(84)19 про Європейську хартію проти допінгу у спорті, Рекомендацію № R(2000)16 про спільні основні засади, що повинні бути впроваджені в національне законодавство з метою боротьби з торгівлею допінговими препаратами.

Антидопінгову конвенцію було підписано в 1989 р. в Страсбурзі (далі – Конвенція). Вона стала першою конвенцією у сфері боротьби з допінгом. У подальшому її взято за основу Міжнародної конвенції ЮНЕСКО про боротьбу з допінгом у спорті. До Конвенції приєдналося 46 держав-членів Ради Європи, а також Австралія, Білорусь, Канада й Туніс [12, с. 53].

Стаття 2 Конвенції визначає поняття «допінг у спорті» як призначення спортсменам чи спортсменкам або використання ними фармакологічних класів допінгових препаратів чи допінгових методів. Основні положення Конвенції є такими:

- координація діяльності учасників Конвенції здійснюється за допомогою державних органів, до повноважень яких входить боротьба з допінгом;
- сторони зобов'язуються заохочувати свої спортивні організації, а через них міжнародні спортивні організації до розробки й запровадження в межах їхньої компетенції всіх відповідних заходів проти допінгу в спорті;
- кожна зі сторін зобов'язується створити на своїй території одну або більше лабораторій допінг-контролю;
- сторони допомагають своїм спортивним організаціям фінансувати проведення допінгових перевірок, заохочують проводити їх не лише під час змагань, а й без завчасного попередження;
- сторони зобов'язуються підготувати та запровадити за необхідності в співробітництві з відповідними спортивними організаціями та засобами масової інформації просвітні програми й інформаційні кампанії;
- для цілей Конвенції створюється Група контролю, яка здійснює нагляд за застосуванням Конвенції [13].

Додатковий протокол до Антидопінгової конвенції 2002 р. було підписано у Варшаві. Ним передбачалося взаємне визнання повноважень спортивних або національних антидопінгових організацій на проведення допінг-контролю на їхній території в спортсменів і спортсменок іншої сторони Конвенції відповідно до національних правил, які застосовуються в країні, де проводиться цей допінг контроль [14].

Резолюція № 1602(2008) «Необхідність у збереженні європейської спортивної моделі» в п. 13 констатує тривале ведення боротьби з допінгом Радою Європи.

У межах діяльності ООН із боротьби з допінгом із метою наголошення на важливості проблеми допінгу в спорті до Міжнародної хартії фізичного виховання та спорту 1978 р. було внесено положення про допінг.

З ініціативи ЮНЕСКО в 2003 р. було проведено зустріч за круглим столом міністрів і керівних працівників, відповідальних за фізичне виховання та спорт, на якій проблема допінгу була одним з основних питань [11, с. 3].

У 2005 р. було прийнято *Міжнародну конвенцію ЮНЕСКО про боротьбу з допінгом у спорті* (далі – Конвенція 2005 р.), яка стала найбільш успішною як щодо строку її розробки, так і щодо набрання чинності. Вважається, що ніколи раніше глобальні антидопінгові зусилля не були настільки сильними й зосередженими на забезпеченні чесного та справедливого середовища для спортсменів [11, с. 1]. У підготовці тексту брали участь представники більше 95 держав. Під час розробки Конвенції 2005 р. дискусія розгорнулася за трьома основними напрямками: 1) важливе значення розробки цієї конвенції; 2) необхідність того, щоб Конвенція 2005 р. виходила за межі карального нормативного акта; 3) істотно важлива роль ЮНЕСКО [15].

Конвенція 2005 р. набрала чинності 1 лютого 2007 р. На сьогодні до неї приєдналося 177 держав. У результаті такого успіху 2005 р. було проголошено Міжнародним роком спорту та фізичного виховання.

Конвенція 2005 р. створює правову основу для вжиття державами заходів із боротьби з допінгом, а також для надання підтримки міжнародним стандартам, розробленим Всесвітнім антидопінговим агентством.

Конвенція 2005 р. визначає поняття «допінг у спорті» як випадок порушення антидопінгового правила. У тексті підтверджується зв'язок між Конвенцією 2005 р. та Антидопінговим кодексом 2003 р. Окремо визначається низка заходів, необхідних для вжиття з метою подолання проблеми допінгу на національному та на міжнародному рівнях: допінг-контроль, підтримка антидопінгових організацій, фінансування, створення фондів тощо. Конвенція 2005 р. зобов'язує держав-учасниць у межах їх коштів реалізовувати виховну функцію шляхом підтримки, розробки або здійснення програм освіти й підготовки з питань боротьби з допінгом. Також передбачається проведення антидопінгових досліджень [10].

У 2008 р. в межах ЮНЕСКО було створено Фонд скорочення допінгу в спорті, покликаний допомагати державам розвивати й реалізовувати проекти відповідно до Конвенції 2005 р. [16, с. 1].

З Конвенцією 2005 р. тісно пов'язана діяльність із боротьби з допінгом у спорті таких міжнародних неурядових організацій, як Всесвітнє антидопінгове агентство та Міжнародний олімпійський комітет разом із міжнародними федераціями з окремих видів спорту.

У нормативно-правових актах *Європейського Союзу* також поставлено за мету ведення боротьби з допінгом. Відповідні положення містяться в таких документах: *Європейській хартії проти допінгу в спорті* 1984 р., *Конвенції Європейського Союзу про попередження застосування допінгу в спорті* 1995 р., *Європейській спортивній моделі* 1998 р., *Білій книзі зі спорту* 2007 р.

Так звана «специфіка спорту» є поняттям, встановленим раннім прецедентним правом *Європейського Союзу* (далі – ЄС) [9, с. 122].

Основна діяльність із боротьби з допінгом у ЄС розпочалася в 1993 р. з програми «Euro-Pack», проте це не принесло очікуваних результатів.

Відповідно до Робочої програми груп експертів ЄС на 2011–2014 рр. функціонувала Група експертів із боротьби з допінгом, яка вивчала способи боротьби з допінгом як у професійному, так і в аматорському спорті.

Окрім багатосторонньої співпраці, що реалізується в межах міжнародних організацій, держави співпрацюють у боротьбі з допінгом також на двосторонній основі: проводять двосторонні переговори, укладають двосторонні договори (переважно регулюють співробітництво у сфері спорту, у тому числі щодо допінгу). Зокрема, у жовтні 2008 р. в Пекіні було укладено угоду про співробітництво між Міністерством України у справах сім'ї, молоді та спорту та Головним управлінням спорту Китайської Народної Республіки, відповідно до якої передбачалося посилення двостороннього співробітництва й обміну з питань боротьби з допінгом [17]. У січні 2015 р. мала місце зустріч керівництва Міністерства молоді та спорту України й Національного антидопінгового центру з головою Антидопінгового

комітету Держави Ізраїль і представниками Посольства Держави Ізраїль в Україні, під час якої сторони обмінялися досвідом із боротьби з допінгом у спорті [18].

Висновки. Таким чином, проблема допінгу набула великого поширення. Вона на сьогодні не лише є однією з найбільших загроз здоров'ю осіб, які вживають допінг, а й ставить під удар «чистоту» спорту. Держави здійснюють співробітництво щодо боротьби з допінгом на багатосторонній основі шляхом участі в міжнародних організаціях, таких як ООН, Рада Європи, МОК, ВАДА, на рівні представників у федераціях видів спорту, а також на двосторонній основі (ведення переговорів, укладення двосторонніх угод). Значним є також напрацьований у межах міжнародних організацій масив актів «м'якого» права. У цілому напрацьований правовий досвід можна вважати достатнім на цьому етапі регулювання боротьби з допінгом у спорті. Однак з огляду на активний розвиток фармакологічної промисловості технічна співпраця на міждержавному рівні в межах міжнародних організацій має продовжуватися. Одним із найперспективніших її напрямів можна вважати більш широке залучення представників неурядових об'єднань як консультантів.

Література:

1. Всемирный антидопинговый кодекс / Всемирное антидопинговое агентство [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rowingrussia.ru/d/35285/d/vsemirnyu-antidopingovyyu-kodeks-2015.pdf>.
2. Sosa A. El doping como resultado de las presiones en los deportistas, y su relación con las adicciones / A. Sosa // Efdportes: Revista Digital. – Buenos Aires, 2001. – Año 7. – № 43. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.efdeportes.com/efd43/doping.htm>.
3. Измайлова О.В. Допінг і боротьба з ним : [метод. посібник] / О.В. Измайлова, Ю.Є. Щербак. – Полтава : ПДПУ ім. В.Г. Короленка, 2005. – 72 с.
4. Detlef T. Doping in Sports / T. Detlef, P. Hemmersbach. – Berlin, 2010. – 540 p.
5. Петренко О.І. Кримінальна відповідальність за спонукання неповнолітніх до застосування допінгу : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та криминологія» / О.І. Петренко. – К., 2005. – 18 с.
6. The organization / International Olympic Committee [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.olympic.org/about-ioc-institution?tab=mission>.
7. Бордюгова Н.В. Правопорушення в спорті: допінг. Поняття і історія розповсюдження / Н.В. Бордюгова // Часопис київського університету права. – 2010. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://kul.kiev.ua/images/chasop/2010_1/291.pdf.
8. Ячнюк Ю.Б. Відновлювальні засоби у фізичній культурі і спорті : [навч. посібник] / Ю.Б. Ячнюк, Ю.Ю. Мосейчук, І.О. Ячнюк. – Чернівці : Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2011. – 387 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://arr.chnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/165/1/book.pdf>.

9. McCulley K. Playing by market rules: Anti-doping policy in the European Union / K. McCulley // Claremont-UC Undergraduate Reserch Confernce on the European Union. – 2008. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://scholarship.claremont.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1023&context=urceu>.
10. Government representation / World anti-doping agency [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.wada-ama.org/en/who-we-are/governance/government-representation#Africa>.
11. Марриотт-Ллойд П. Международная конвенция о борьбе с допингом в спорте / П. Марриотт-Ллойд // Организация Объединенных наций по вопросам образования, науки и культуры [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://unesdoc.unesco.org/images/0018/001884/188405R.pdf>.
12. Aline R. Council of Europe / R. Aline [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://books.google.com.ua/books?id=SW-xIEe0b4IC&printsec=frontcover&hl=uk#v=onepage&q&f=false>.
13. Антидопінгова конвенція 1989 р. / Рада Європи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_228.
14. Комплексний порівняльно-правовий аналіз відповідності законодавства України законодавству ЄС в сфері охорони здоров'я людей, тварин, рослин / С.М. Губський, М.І. Іншин, Т.Є. Мироненко та ін. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minjust.gov.ua/file/23469.
15. Абсалямов Т.М. Международные и внутригосударственные аспекты борьбы с допингом в спорте / Т.М. Абсалямов // Вестник спортивной науки. – 2003. – Вып. 2. – с. 52–58.
16. UNESCO's Fund for the Elimination of Doping in Sport / Unesco Social and Human Sciences sector [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002311/231182e.pdf>.
17. Україна та Китай домовились про співробітництво в галузі спорту [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/1936>.
18. Україна та Ізраїль обговорили питання співпраці у сфері боротьби з допингом [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://strichka.com/item/19848530>.

Белоцкий С. Д., Бубличенко В. В. Международно-правовое сотрудничество в борьбе с допингом в спорте

Аннотация. Статья посвящена анализу международно-правовых инструментов по борьбе с допингом в спорте, которая является одним из приоритетов спортивной деятельности государств. В статье рассматривается эволюция понятия «допинг», анализируются нормативно-правовые аспекты многостороннего сотрудничества на уровне международных межправительственных и неправительственных организаций, среди которых назовем ЮНЕСКО, Совет Европы, Международный олимпийский комитет, Всемирное антидопинговое агентство, а также аспекты двустороннего сотрудничества государств. В статье раскрываются противоречия между употреблением допинга и законами общества, сутью спорта, которая основана на «правиле честной игры». Основными международными актами сферы допинга, которые были рассмотрены в статье, являются Международная конвенция ЮНЕСКО о борьбе с допингом в спорте 2005 г., Антидопинговая конвенция 1989 г., Антидопинговый кодекс 2003 г.

Ключевые слова: спорт, допинг в спорте, Антидопинговая конвенция, Международная конвенция ЮНЕСКО о борьбе с допингом в спорте, Антидопинговый кодекс.

Bilotskiy S., Bublichenko V. International legal cooperation in the fight against doping in sport

Summary. This article analyzes the history of international legal regulation of doping in sports, international legal instruments to fight doping in sport, which is today one of the priorities of the sports activity for states. The article deals with the evolution of the concept of “doping”; legal aspects of multilateral cooperation at international intergovernmental and non-governmental sports organizations, including UNESCO, the Council of Europe, the International Olympic Committee, the World Anti-Doping Agency, and other aspects of bilateral cooperation between states. The article reveals the contradictions between the use of doping and the laws of society, the essence of sport, which is based on “fair play”. The paper establishes that for the first time the concept of “doping” appeared in the English dictionary in 1889, doping substances were widely used in equestrian sport. Incidents of the use of doping by athletes became particularly frequent in the 20th century, so the International Olympic Committee was the first to intensify efforts in the global fight against doping. Later the Council of Europe joined the anti-doping activities by means of adopting the Anti-doping convention in 1989. In 1999 was established the World Anti-Doping Agency to coordinate the fight against doping in sport. In its framework in 2003 was adopted the World Anti-Doping Code. Later, in 2005 was adopted the International Convention against Doping in sport which embodied the best anti-doping practice available at that moment.

Key words: sport, doping in sport, Anti-doping convention, International Convention against Doping in Sport, World Anti-Doping Code.